

A szerzők a részletekre is kitértek, ismertetik az egyházközség javait, az intézmény-fenntartásban kifejtett tevékenységét (oktatás, misszió, közművelődés), valamint részletes leírását olvashatjuk a felújított műemlék templomépületnek. A kötetet Szabó Sándor lelképásztor húsvéti prédikációja zárja.

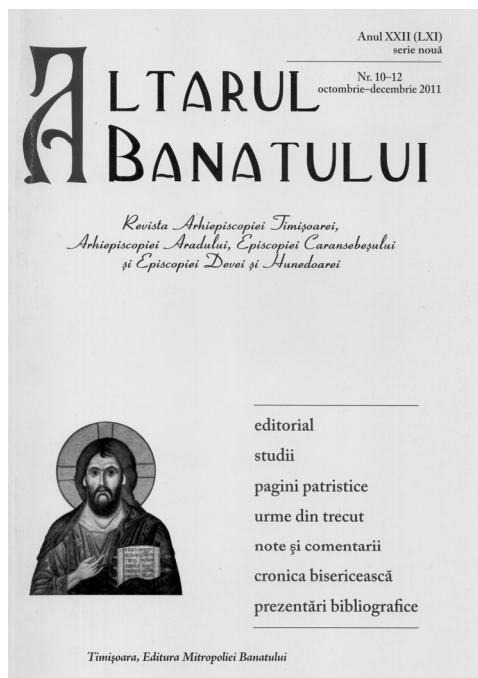
A könyv jól példázza azt, hogy szakemberi összefogással miképpen lehet hasznos és „palackposta” értékű nyomot hagyni az utókor számára elődeink hagyatékáról és mindenkori egyházi értékeinkről.

Kurta József Tibor

Recensio

Altarul Banatului

XXII. évf. (LXI.), új sorozat 10–12. szám, 2011. okt.–dec., 181 old.

A Romániai Ortodox Egyház 2011-ben ünnepelte az Egyházak Világtanácsához (EVT) való csatlakozásának 50. évfordulóját, és ebből az alkalomból számba vette az eltelt fél évszázad kiemelkedő ökumenikus eseményeit. (Az EVT-be való belépés az Új Delhiben tartott nagygyűlésen történt meg, amikor református egyházunk is tagjává

vált a Tanácsnak. A krónikák szerint az eseményen a Romániai Református Egyházat az erdélyi Kozma Tibor és a királyhágómelléki Buthi Sándor képviselte.) Vegyük tehát számba a román szakfolyóiratban közölt tanulmányokat, kitekintve majd az illető év fontosabb eseményeire is.

Sorin Cosma (Resica): *Recunoștința ca virtute creștină și implicarea ei în misiunea Bisericii – A hálaadás mint keresztyén erény és ennek szerepe az Egyház missziójában.* A terjedelmes dolgozat a népi bölcsességet, illetve népi költőt idézve indul, hogy elvezessen a természeti törvényen át az eucharisztia igaz felismeréséig. Tanításában a hálaadás nem viszonzás Isten jótéteményeiért, hanem annak beismerését jelenti, hogy ezekre szükségünk van a jelenben és a jövőben. A professzor, aki elszánt védelmezője a teremtett világ integritásának, e helyen is kifejti nézetét a környezeti és gazdasági válság, valamint az erkölcsi-lelki züllés összefüggésében. Sokat idéz az apostolok tanításaiból és Ignatiustól is, és a kegyelem munkája mellett az emberi oldal munkáját is hangsúlyozza.

Ioan C. Teșu (Jászvásár): *Contribuții ascetico-mistice creștine la Evagrie Ponticul (I) – Evagrius Ponticus hozzájárulása az aszkézis és misztika keresztyén örökségéhez.* Itt a folyóirat egy bővebb munka első részét jelenteti meg, ahol az egyházatya misztikus antropológiájával ismerkedhetünk meg. Az ember megtestesült *νοῦς* – *értelem*. Az ész megnyilvánulásainak megragadására három kifejezést alkalmaz, ezek: *νοήματα*, *θεωρήματα* és *λογισμοί*. Ilyen formán felfogása szerint a bűn abból ered, hogy az értelem kiesett örökdő szerepéből. Maga a bűnbeesés az értelem szintjén, az intellektusban lezajló csata elvesztése az idegen lelkekkel szemben. Evagrius Isten beavatkozásának tartja a kimenekedést. „Isten anyala megjelenvén csupán a szava által megállítja bennünk az ellenkezést, értelmünk világosságát pedig a tévelygés nélküli munkára vezeti.”

A román ortodox egyház házasság és család iránti érdeklődését tükrözi Mírcea Cricovean (Temesvár) tanulmánya: *Sfânta Taină a Căsătoriei și virtutea fecioriei în așezămintele Sfintilor Părinți – A házasság szentsége és a szüzesség érénye az egyházatyák tanításában.* A szerző Justínus mártír, Alexandriai Kelemen, Athéni Athenagorasz, Szent Jeromos, Nagy Baszileusz, Ambróziusz tanácsait idézi. Írásában nem csupán a korai egyház életéből vesz példákat, hanem kitekint a Római Birodalom területén meghonosodott szokásokra, családjogi vetületekre. (A hírek között olvashatunk majd a bukaresti színódus pásztorleveléről is, amelyet a család intézménye iránti felelősség és féltés szült meg.)

Costel Burlacu (Bukarest): *Scriverile Sfântului Ioan Cassian – Cassian Szent János írásai.* A szerző Keletről érkezett és az első nyugati kolostorok alapítói között számon tartott Kryszosztómosz-tanítvány nagyhatású írásai közül három cím rövid tartalmával ismerteti meg: *De institutio coenobiorum et de octo principalium vitiiorum remediis – A közösségi élet intézményeiről és a nyolc főbűn helyrehozásáról; Conlationes Sanctroum Patrum – Beszélgetések a szent atyákkal; De incarnatione Domini contra Nestorium Libri – Az Úr testlételéről Nestorius könyve ellen.* Művei azért jelentősek, mert a nyugati keresztyénségben hatást gyakoroltak Nursiai Benedekről Loyolai Ignácig sok jeles személy gondolkodására.

Mihai Olariu (Karánsebes): *Taina Sfântului Botez în misiunea actuală a Bisericii – A keresztség sákramentuma az Egyház jelenlegi missziójában.* A rövid dolgozat alaptétele szerint az ember megváltása három momentumban valósul meg: a Golgotán, a keresztségben és a parúziában. Olariu a keresztség helyes gyakorlásáért, a rítussal kapcsolatos tévhitek és hagyományellenes cselekmények kiküszöböléséért száll síkra. Értékelendő, hogy egyháza fő céljának nevezi a megkeresztelték be- tagolását a gyülekezeti életbe.

Marius Florescu (Temesvár): *Recunoașterea acodurilor teologice dintre biserica ortodoxă și bisericile vechi orientale (I) – Az ortodox egyház és a régi keleti egyházak közötti egyezmények elismerése (I.).* E dolgozat szerzője széles áttekintést vállal fel, és rendre ismerteti a 20. század derekán történt ökumenikus nyitások mai eredményeit. Vizsgálatának tárgyát különösen az ortodoxia egyházainak kö-

zös tan- és szervezeti tartalmú megállapodásai képezi.

További terjedelmes írás az ökumenikus útkeresésről, ortodox-katolikus kapcsolódásban Constantin Rus cikke: *Documentul de la Ravenna și viitorul dialogului între ortodocși și catolici. O abordare canonică – A ravennai dokumentum és az ortodoxok és katolikusok közötti párbeszéd jövője.*

Az Ige egyházának érdeklődését Atanasius egyházatya egyik karácsonyi beszéde keltheti fel Cornel Toma (Brassó) fordításában.

Az *Egyházi hírek* rovatban egyebek között két szentté avatásról értesülhettünk. Két metropolita került a rendkívüli tisztelettel övezett „elaludtak” végtelen sorába: Simion Ștefan (1643–1656) és Andrei Șaguna (1864–1873).

A munkavállalók kivándorlásának fokmérője lehet, de ugyanakkor bizonyítja a román ortodox egyház életképességét is, hogy elérték itáliai közösségük állami elismerését: így 2011-ben hivatalos-nyilvános egyházi jelleget kaptak Olaszországban.

(Folyóirat-történeti érdekességképpen szemléljük a kiadvány kolofonját. Ebből megtetszik, hogy megváltozott az Altarul Banatului kiadói „együttesének” összetétele, feltehetőleg az erdélyi metropolia újraosztása és egyéb zsinati intézkedések nyomán. Így jutott a Dévai-Hunyadi Püspökség is a Bánsági Metropolia fősége alá – a Temesvári Érsekség és az Aradi Érsekség, illetve a Karánsebesi Püspökség mellé sorakozva. Ugyanakkor a kiadók közül ejtették a Gyulai és Verseci Püspökségeket.)

Balogh Béla

Ökumenische Rundschau

61. évf. 1/2012. szám, 128 old.

Az *Ökumenische Rundschau* folyóirat jelen száma *Kié 2017?* feliratozással tekint előre a 2017-es jubileumi évre, a reformáció 500. évfordulójára. A vezércikk Johanna Rahner (Kassel) tollából származik, amelyben szemléletek ütköznek: vajon 2017 a reformáció jubileumi éve lesz, vagy pedig csupán a megemlékezésé? A felvetett kérdésre többféle hitvallás képviselője ad választ és értékeli az egyházban bekövetkezett folyamatot. Alapvető gondolat a II. vatikáni zsinat mára már jól beért tanítása, amely 450 év távlatából „rehabilitálta” Luther Márton szándékait. A szerkesztőség bevallotta azon fáradozik, hogy az egyházak közösen ünnepezzék a félezredes évfordulót.

Guido Bausenhart (Hildesheim): *Feiern oder begeben? Eine katholische Perspektive auf 1517/2017 – Ünnepegni vagy megülni? Katolikus kitekintés 1517/2017-re.* A római katolikus szerzőnek az a meglátása, hogy minden jelentős egyházi ébredés a hit- és az istentapasztalat radikális megváltozását eredményezi. Ez a tapasztalat nemcsak *initium*, vagyis időbeli kezdet, hanem *principium*: mindig volt és mindig lesz. Fennmaradhat-e az egyetértés a nagy ébredések után? Fennmaradhatna, csak hogy hiába van együttes gondolkodás, hiába találjuk meg a közös nyelvet, mert közben annyira különböző kategóriák jönnek létre, hogy igen nehéz, csaknem lehetetlen megmaradni egy értelemben. Mi